

487575

Inainte

1 MAI 1946

APARE BILUNAR

Redacția și Administrația:

„PIONIERII ROMANIEI”

Str. Cobălcescu, 16 * Tel. 3.41.50

11

Revista copiilor și a tineretului

CUPRINSUL:

I. FELEA :

Altădată, într'o zi de întâi Mai

V. NICOLSCHI:

Istoria scrisului

FLOREA MOGOȘ :

1 Mai (poezie)

PIERRE LINEL :

Peripeții în împărăția leilor

N. FOCSA :

Jocuri

Indrumări practice, humor,

Știați că..., etc.

Desene de :

GH. LABIN, D. ZGHIBĂRȚU,

AL. RUDEANU

LEI

400

Știași că...

Muzica are un efect stimulant pentru creșterea și dezvoltarea florilor?

Faptul acesta este însă foarte simplu. Florile se dezvoltă nu numai datorită luminii solare, ci și undelor sonore. De aceea, dacă ași culca flori de pe câmp sau dacă le-ași cumpărat de la florarie, puneți-le în preajma aparatului de radio, și veți vedea cu bucurie că bobocii se vor deschide foarte curând.

Aparatul „Radar”, care fusese întrebuințat în secret de aviația militară, va fi folosit și de cea civilă?

În curând vor fi instalate astfel de aparate pe toate aeroporturile civile din Statele Unite.

Deocamdată, aparatele „Radar” sunt folosite numai pe rutele aeriene pe care se transportă în patrie numeroșii foști combatanți aflați pe diferite teatre de luptă îndepărtate. Grație acestor aparate, aterizarea avioanelor se poate face fără risc, pe timp noros sau în plină furtună.

Liliacul are și el un fel de aparat „radar”? Nu v'ați întrebat niciodată cum zboară liliacul, noaptea, în plin întuneric, fără să se izbească de pereți?

Doctorii R. Galambos și R. Griffin dela universitatea Harvard din Statele Unite, au descoperit că liliacul emite, în timp ce zboară, niște țipete ascuțite, al căror ecou, reflectat de pereți, izbește urechile animalului. De aceea, când liliacul își aude propriile lui țipete, cotește din direcția în care zbura mai înainte. El este astfel avertizat că înaintea sa se află un obstacol. Și, oricât ni s'ar părea de simplu, cam acesta este, în unele privințe, chiar principiul pe care se bazează aparatul „Radar”.

Mușchii cei mai rezezi din corpul omenească sunt aceia din pleoape? S'a făcut socoteala că un om normal deschide și închide ochii de 4 milioane de ori într'un an. Ne gândim însă că pentru a ajunge la această cifră, aceia care au stabilit-o au deschis de multe ori ochii și și-au oboisit destul mușchii pleoapelor...

INTĂI MAI

Oamenii muncii din toate țările țin astăzi sărbătoare. Sunt zeci de ani de când muncitorimea din alte țări sărbătorește ziua de Intăi Mai, ziua muncii, nestingerită de nimeni.

Dimpreună cu ei, abia de doi ani, și oamenii muncii dela noi, sărbătorește această zi în deplină libertate.

Puțini dintre voi știu cum s'a ajuns la sărbătorirea acestei zile.

Istoricul lui 1 Mai începe în anul 1884, când muncitorii din America, au organizat o mare manifestație, cerând să li se îmbunătățească condițiile de viață și de muncă. Era o primăvară plină de speranțe.

Dar stăpânii fabricilor au fost de altă părere. Raspunsul lor a fost aspru. Au pus să se tragă cu arma în ei. Din mijlocul muncitorilor au fășnit stropi de sânge, pătând frumusețea unui minunat început de vară.

În anul 1886, Asociația Muncitorilor din America a hotărât ca ziua de Mai să fie socotită zi sfântă pentru muncitorimea americană, în amintirea primelor jertfe din 1884.

Trei ani mai târziu, în 1889, la Congresul Internațional al Socialiștilor dela Paris, sărbătorirea zilei de 1 Mai a fost stabilită pentru toată lumea muncitoare.

De atunci au trecut mulți ani și rândurile celor care serbau ziua de 1 Mai s'au îngroșat tot mai mult. Muncitorii din toată lumea își aduc aminte că numai în unire stă puterea, pâinea și libertatea.

1 Mai! Sute de milioane de inimi bat în același ritm, ritmul muncii și al înfrățirii între oameni.

REDACȚIA

TURIG NICOLAE-Brașov. Scrieți mai cîteț sau bateți-vă „producțiile” la mașină. Cu mare greutate am putut descifra bucata „Lupul”. Pasagiile descriptive sunt frumoase. Pe noi ne interesează însă întâmplările. Bucata ar căștiga, dacă acțiunea ar fi mai complicată, mai vie, mai dramatică, dacă vrei. Mai trimite.

CARMEN MIHAIL-Alba-Iulia. Deocamdată toată activitatea este concentrată în jurul revistei. Lămuriri suplimentare vei putea căpăta când vei veni aici. Ne găsești în fiecare zi dela 9-13, 17-19.

NEDELESCU CONSTANTIN-Loco. Scenea este prea lungă. Replicile oboitoare, caracterele personajilor, nefirești. Dece nu încerci să dramatizezi un basm? Unul de Creangă sau de Ispirescu! Ucenicia este necesară oricui. Toți am fost elevi. Am învățat cu greu să mânuim cuvântul și tocmai când ni se părea că am deprins meșteșugul, am înțeles, că trebuie s'o iei, aproape în fiecare zi, dela capăt. Stăruie, munceste și vei reuși. Vom publica ceva din versurile trimise. Vino să stăm de vorbă.

PETRESCU CONST.-Giurgiu. -- Nu publicăm bucăți atât de lungi. Subiectul este interesant. Curații copilului este, într'adevăr, unic. Aș putea să spun că e un copil minune!

Atâtea frumuseți, atâtea vieață este pe malul bătrânului Danubiu! Aventura asta pe crestele involburate ale apei suferă de un „neadevăr” pe care trebuie să-l înlăturăm.

Reia subiectul și scrie-l mai concis, mai „realist”, adică mai omenește și mai frumos. Așteptăm.

COSTACHE EUGEN-Călărași. Nu vine revista în orașul d-tale? Noi o trimitem regulat. Vom controla la administrație și vom îndrepta dacă este ceva în neregulă.

GANE ERNEST-Loco. Vom publica poezia trimisă. Urmărește revista.

GEORGESCU VALENTIN. Intenționăm să apărăm odată pe săptămână. Suntem în curs de reorganizare. Vrem să colaborăm cu d-ta. Vino după 1 Mai.

ELEVII cl. III B. primară ARGETOALA, jud. Dolj. -- Am luat măsuri să se trimită revista la timp.

Vom apare deocamdată de două ori pe lună. Sperăm ca, după 1 Mai, să apărăm săptămânal. Nu vom mai publica multe bucăți cu „urmare”. Vom da și poezii.

FELDMAN D. -- Vom ține scama și de unele sugestii, venite și dela cititori.

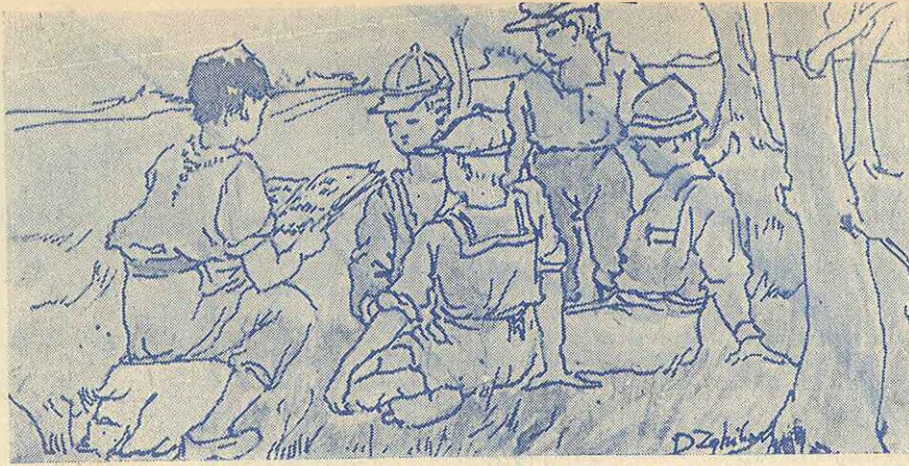
V. Anghelescu. -- Treci pe la noi în cursul săptămânii. Vom putea sta de vorbă și adă-ne și materialul ce vrei să publici.

Hoening, B. -- D-ta ai serioase inclinații spre fizică și mecanică. „o idee originală” ne-a surprins plăcut.

Vrei să împaci știința cu literatura dar textul e cam lung. Articolul despre marină dovedește serioase cunoștințe.

Treci pe la noi în str. Cobălcescu 16.

Postașul cel Bătrân

Altădată, într'o zi de Intâi Mai

de I. FELEA

Lucram într'o tipografie situată într'un subsol. Pe vremea aceea se muncea unsprezece ore pe zi, Ur-măream, prin ochiul de geam înfipt aproape de tavan, cum treceau la plimbare — subsolul era așezat sub o librărie pe strada Mare — băieți și fete de-o vârstă cu mine, când soarele apunea și salcâmi erau în floare. Dacă patronul se afla, însă, lângă mine, trebuia să culeg de zor — eram deacum practicant—fiind silit să urmăresc cu atenție manuscrisul încălțit.

Se apropia ziua de Intâi Mai. În târgul moldovenesc din partea de Nord nu se afla, în aceea vreme, niciun fel de organizație muncitorească. Doi lucrători dela fabrica de cherestea și câțiva elevi de liceu se adunau pe câte-o bancă din grădina publică sau la un pahar de vin într'o crâsmă și discutau, deavalma, toate problemele legate de viața în luptă și jertfe, a marii armate proletare. Printr'un elev, care mi se părea că-i un mare învățat cu părul său stufos și ochelarii săi cu cârligele date peste urechi, aflasem că se hotărâse ca să serbăm ziua de 1 Mai printr'o excursie la pădurea Băii, totul, însă, trebuind să decurgă în mare taină ca să nu prindă de veste șeful de Siguranță Tomovici, sbirul târgului,

Patronul ne-a avertizat că dacă lipsim dela lucru, vom fi concediați și arestați. Se vede treaba că băieții dela cele două tipografii nu s'au speriat de această amenințare, deoarece la ora șapte dimineața ne aflam în grup mai mare, cu câte-o legăturică subsuori, pornind voioși pe drumul care duce, pe malul

râului Moldova, spre Baia cea istorică. Orășeni, obișnuiți să stăm zi de zi 11 ore într'o atmosferă înăbușitoare, plină de miasme otrăvitoare, dimineața acea frumoasă, pe drum larg, cu un soare generos, era o sărbătoare pentru trupurile noastre vlăguite. Cântam, alergam, șuguiam cu țărani drumeți și blajini de prin părțile acelea; ne-am scăldat în apa limpede și mulcomă a Moldovei și, într'un suflet am urcat

în bătrâna pădure a Băii până'n poiana Boului, unde ne-am tolanit pe pajiștea verde, cu fața fierbinte, cu ochii strălucitori, dorind ca aceste clipe să fie cât mai lungi...

Deodată, am auzit din drum șgomot de motoare. O ștafetă pricepută ne aduse vestea că agenți de poliție cu motociclete înconjura-seră pădurea. Atunci un „student”, cum de ziceam noi elevilor de liceu, scoase o carte și începu să citească. Era romanul „Mama” al lui Maxim Gorki. Când ajunse la povestirea demonstrației de 1 Mai, când Pavel, în frunte, ținea steagul roșu în mână, am simțit cum o căldura nouă ne pătrunde în suflete și o hotărâre nestrămutată ca să fim și noi ca el. Nici nu ne mai păsa de agenții care poate ascultau și ei ascunși printre arborii seculari. Apoi s'a declamat, s'a cântat și, punând laolaltă merindele aduse deacasă, făcurăm un ospăț sărbătorec.

Intr'un târziu, agenții văzând ce fel de „revoluție” facem noi în Poiana Boului, porniră spre alte capturi mai norocoase. Tot drumul, la întoarcere, pe 'nserat, melcagurile acele liniștite cu amintirile unei robii de veacuri, erau străbătute de melodia deșteptătoare la viață nouă a „Internaționalei”. Astăzi, când noroadale muncitoare își pot mărturisi credințele într'o viață liberă și nouă, ne amintim cu melancolie de acea vreme când eram puțini, iar reacțiunea o forță asupritoare. Deaceea, ne e drag tineretul de azi, care se înșiră într'o coloană lungă, nefârșită, pe drumul deștelenit, cu picioarele sângerânde de-atâția spini, de înaintașii lor.

INTÂI MAI

de FLOREA MOGOȘ

*E soare iar!
E cald din nou afară!
E ziua de Florar, Intâi!
E iarăși primăvară!
Pe câmp e verde, tot.
Copacii albi, în floare.
Răsare rodul muncii, noui.
E fericit și mic și mare!
E Mai Intâi, E zi de sărbătoare
Sunt veseli toți, voioși.
E ziua muncii, zi în care
Par oamenii mai buni și mai frumoși!*

*E soare iar!
E cald din nou afară!
Și 'n inimile tuturor,
E o nouă primăvară!*

CAPITOLUL I

Pregătiri de plecare.

— Trebuie să ne stabilim definitiv itinerariul, rosti exploratorul Pierre Libert către fiul său Andrei, care se afla pe dușumea, privind cu atențiune la hărțile întinse pe jos.

Andrei, ca și când ar fi rezumat cele constatate pe hartă, vorbi parcă mai mult pentru sine:

— Intr'adevăr, e o cale lungă de străbătut până să ajungem la acea faimoasă „Impărăție a Lellor” și, după cum observ, ne vom afla mult timp în plină pustietate...

— Ai foarte multă dreptate, Andrei, căci noi ne aflăm acum la Nairobi, capitala Keniei, între lacul Victoria și Oceanul Indian.

— Sub Ecuator, adică, preciză Andrei, care se și vedea un explorator ager și plin de îndemânare.

— Prea bine, fiul meu, îl aprobă cu blândețe Pierre Libert. Constatarea ta e justă și îmi dovedește încă odată că am în fața mea un adevărat bărbat, în care mă voi putea bizui la vreme de nevoie. Și acum să privim mai atent spre acea fâșie de pământ pe care mi-o arăți pe hartă și care poartă denumirea de câmpia Seringhetti. Va trebui să parcurgem sute de mile prin jungla nesfârșită, prin locuri pe care nu le-a călcat încă omul. Acolo, sub lacul Victoria, ne așteaptă minunea aceluia ținut, pe care geografil l-au numit „Impărăția leilor”. Vom fotografia animalele în libertate și vom arăta lumii că numai omul cu pușca și gloanțele lui uci-gașe le întărită, prefăcându-le în adevărate fiare. Fiindcă la origină toate animalele îl privesc pe om cu blândețe, poate cu indiferență, însă în niciun caz cu înverșunarea sălbatică pe care o au atunci când trebuie să se apere de glonțul vânătorului.

În acest moment, ușa se deschise deodată, cu violență aproape și o voce puternică dar foarte plăcută, se auzi tunând în odaie:

— Hei, bătrâne filosof, ai început să-i demonstrezi lui Andrei o sumă de năzdrăvănii.

Și un răs limpede, plin de voință bună, însoți apariția unui om sdra-văn, cu pușca pe umăr.

— Tocmai te așteptam, dragă Eduard, căci am să-ți fac o propunere, care cred că te-ar putea interesa...

— O propunere!... Haida de, te ascult. Numai să nu fie vorba tocmai de ceea ce uezeam adineaori... Adică de o poveste cu niște lei, care se lasă fotografiați ca niște cățeluși, căci asta nu o cred nici în ruptul capului. Și apoi, nu-mi plac expedițiile în care trebuie să-mi spânzur pușca în cuiu. Știi, eu am o filosofie a mea: decât să ajung să mă mânânce fiara, mai bine îl fac eu de petrecanie! În Africa asta, unde răcnetele leilor și nu cântecul cocoșului mă scoală dimineața, dă-mi voie să am o morală a mea, care să se sprijine pe patul puștii.

Cu toată violența cuvintelor sale, Eduard Libert, fratele exploratorului Pierre Libert, era totuși o inimă bună și generoasă. Curajul lui și îndemâ-

narea sa îl făcuseră renumit în toată regiunea Africii de Sud. Nu puține fuseseră cazurile când cu un glonț bine țintit, cu aceea lovitură de maeștru care nu greșea niciodată, scăpase călătorul căzut în ghiarele leului sau a altor sălbăticiuni. Și el nu făcea niciodată caz de aceste salvări miraculoase dela moarte, ci, cu umorul care-l caracteriza, spunea câteva glume pe spinarea animalului ucis și dădea din umeri, având grijă să-și înfunde tutunul în pipa de care nu se despărțea niciodată.

— Bătrâne „Taio-Balu”¹⁾, rosti de astădată Pierre Libert, apucându-și fratele de umeri, cu un gest de mărturisită dragoste. Hai să ne uităm cu atențiune la aceste pasaje pe care Andrei le-a subliniat aci. Cartea aceasta este scrisă de americanul Martin Johnston, care a trăit opt ani la nord de regiunile de margine: Kampala-Nairobi-Moshi. În tot acest timp, Martin Johnston a studiat viața animalelor sălbatice din junglă și a încercat să le fotografieze în libertate, nu așa cum facem noi, oamenii oivilizați, cari ne mărginim să le prindem în capcane și să le fotografiem pe după gratii... Vreau să continui ceea ce a început el și să ajung către acea câmpie Seringhetti, despre care Johnston povestește (că auzit) că ar fi raiul sălbăticiunilor. Trăind departe de oameni și nefiind primejduite de gloanțele vânătorului, ele nu se tem de el și nu-l atacă nici odată.

— Iată o expediție care mă atrage, rosti Eduard și ridicându-se cu violență din fotoliul în care se așezase, își scoase pușca de pe umăr și o agătă în cuier.

¹⁾ Indienii îl porecliseră pe Eduard Libert „Taio-Balu”, care înseamnă, într-o aproximativă traducere românească „Pușcă fermecată”.

IMPĂRĂȚ

Prelucrare după

— Bine, bine, vei merge cu noi, dar așează-te jos și nu mai fi atât de emoționat! Poffim! Taio-Balu, spaima fiarelor, sburdă ca un țânc căruia i se promite o jucărie frumoasă!... Dragul meu, dela început m'am gândit la tine. Te vom îngădui însă în preajma noastră, numai cu o singură condiție: să-ți porți tot timpul pușca „în vacanță”, adică să nu o întrebunțezi, decât atunci când îți voi porunci eu.

— Ne-am înțeles, făgădui Eduard, dând din umeri cu haz. Voiu purta pușca în „vacanță”, așa cum spui tu, dar să te ferească sfântul să te afli în situația de a-mi cere s'o întrebun-

Peripeții in

A LEILOR

PIERRE LINEL

ințez, poruncindu-mi, pe „mutește”, să trag, fiindcă de spaimă o să-ți uii cuvintele în gură... Ce haz am să fac când vreo doi lei o să-ți rădă în nas!.. Ei, ce ai să mai ai de spus atunci?

— Eu rămân la vechea mea convingere: în „Impărăția leilor” nu vom da peste niște fiare setoase de sânge de om, ci peste animalele care de când există lumea trăiesc, se înmulțesc și mor așa cum le-a lăsat Dumnezeu, războindu-se între ele, pentru ca să-și agonisească hrana. Și dacă omul nu le face nimic și nu încearcă să le vâneze, ele respectă acest angajament tacit și la rândul-le, nu-l atacă.

Aplecați asupra hărților, cei trei tovarăși de călătorie mai făcură o serie de planuri, după care se întoarseră fiecare în odăile pregătite pentru culcare.

CAPITOLUL II

„Camioneta sburătoare”

Dis-de-dimineață, cei trei exploratori se aflau în fața unei camionete puternice, la care se putea admira nu numai forma, de o perfectă linie, ci mai ales acea soliditate de construcție care era caracteristică tipului de mașină pentru străbătut jungla, construit de renumitul constructor francez Ledugue.

Detaliile de construcție i le dăduse chiar Pierre Libert și pentru definitivarea ultimelor amănunte de construcție, Pierre trebuise să se ducă de vreo două ori la Paris. Dar acum totul era aranjat. Camioneta se afla în fața lor și cei trei o priveau cu admirație și respect, ca pe un prieten drag.

Și cât de perfect și de minuțios era amenajată cu cele necesare: patru scafe pentru cauciucurile de rezervă, rezervoare pentru apă, compartimente

întregi, în laturile mașinii, pe deasupra roților, cu piese de schimb și aparate fotografice!

Sărind într'un picior, de atâta emoție, Andrei mângâie cauciucurile de parcă ar fi vrut să le sărute și ducându-se către tatăl său, îl rugă să-l lase să o boteze.

— Ii vom spune „Camioneta sburătoare”, fiindcă sunt sigur că nu ne va face de râs, niciodată. Are o înfățișare atât de frumoasă, că dacă închid un ochiu, mi se pare că ar fi o gazelă!..

— Mai scurtează-i coada, băiete, și nu visa cu ochii deschiși! rosti taică-său, apucându-l de brațul care, înfins, urmărea, parcă, goana gazelei imaginare... Învață, mai bine, să scoți și săi pui o roată, să o grezezi sau să o degrezezi, și vom vedea noi, mai târziu, dacă seamănă sau nu cu o gazelă!... În ce mă privește, îmi dau seama că Ledugue s'a purtat cu mine ca un adevărat prieten și, ca să-ți fiu pe plac, iată, îi voi porunci lui Haimar să-i zugrăvească pe ambele laturi numele pe care i l-ai dat: „Camioneta sburătoare”.

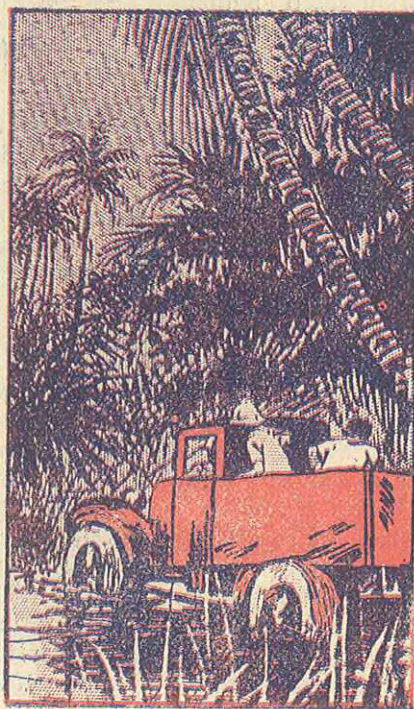
Erau gata să plece, când dintre roțile mașinii văzură ieșind un pui de negru cu un cap spriat și cu doi ochi mari, ca niște bile albe.

Eduard, ca întotdeauna, fu primul care remarcă apariția aceasta ciudată.

— Ia te uită, Pierre, spuse el, pe jumătate râzând și pe jumătate serios: mașina noastră are și un pui, o gazelă micuță. Dar ce păcat că în loc să se fi născut cu o piele tărcată cu albastru, are o piele mai neagră decât noaptea!..

— Taci unchiule, și nu mai face glume!.. Nu îl vezi? E un Negrișor drăgălaș. Poate e vreunul dintre acei Negri hămesiți de foame, care-și caută un stăpân cumsecade.

Și ducând mâinile la gură, în formă de pâlnie, el strigă cu vioiciune către mica arătare neagră, care speriat de mutrele celor trei cameni pă-

rca că e gata s'o ia la fugă:

— Negrule! Negrișorule, nu te teme de noi și vino încoace!..

În câteva cuvinte, Pierre îi explică lui Bengo, noul angajat, care urma să fie al patrulea membru al expediției, ceea ce trebuia să facă.

Dim destăinuirile lui, cei trei aflaseră că Bengo era un strașnic bucătar, dar că, spre nenorocirea lui, fusese dat afară dela marele hotel „Ambasador” din Nairobi, deoarece o pisică sălbatică îi furase de sub nas o halcă de carne de antilopă, pe care un vânător o adusese special, ca să-i fie prăjită în sos de cuișoare cu tomate.

Când Bengo auzi că e vorba de o expediție în junglă, unde la fiecare pas se putea întâlni cu un leu, cu un leopard sau cu un jaguar, făcu niște ochi mari și încrениeni de spaimă.

— Domnu', eu nu duc în „juglă”, să miroase la mine leu' și să facă ham! ham! La mine frică!..

Cu mare greutate și cu nesfârșite rugăminți, Andrei îl hotărî să primească serviciul ce i se oferise. După ce îl asigură că o să-l păzească, pentru ca să nu i se întâmple niciun rău, Bengo consimți, făcând câteva tumbe la picioarele celor trei exploratori.

CAPITOLUL III

Străbătem jungla sălbatică

După patru zile, de cum răsări soarele, cei patru exploratori se aflară în mașină, pregătiți pentru aventura sa lor expediție. La 15 kilometri de Nairobi, șoseaua asfaltată se termina, și începea jungla, pădurea nesfârșită, fără drumuri precise, unde primejdiile te pândeau la tot pasul. Pierre se așezase la volan și cu toții, fermecați de frumusețea sălbatică a peisajului, priveau, plini de încredere, la drumul necunoscut ce se deschidea înaintea lor, deși necunoscutul părea că le ascunde atâtea taine!..

La o cotitură, Bengo zări o zebra care alerga ca vântul. Și fiindcă tocmai atunci Andrei îl luase în râs, spunându-i că el e sigur că Bengo „fuge” ca un melc, Negrișorul sări cât ai clipi în fața sălbăticiunii și ca la o alergare între atleți, începu să gonească în urma zebrei speriate. Exploratorii noștri luară parte la una dintre cele mai comice scene și începură să bată din palme, încurajându-l:

— Hai, Bengo! Hai, Bengo! Hip, hip, hura!..

Dar toate încurajările fură de prisos, căci Bengo rămase cu mult în urma zebrei, care se pierdu ca o nălucă după niște mărăcinișuri.

Sărmanul, rămăsese cu mult în urma mașinii, privind prost la baia pe care o făcea un pui de elefant. Cu o deosebită grijă, maică-sa îl sprijinea pe picioarele ei dindărăt, ca să nu se cufunde în balta în care se aflau amândoi și-i făcea un „duș” sdravăn, cu trompa prin care trăgea tot mereu apă, de părea că o să sece balta.

(Urmare în numărul viitor)

Istoria scrisului

După prof. V. NICOLSCHI

Sunt aproape sigur, copii, că nu o singură dată v'ați gândit: cine oare a fost primul om care a inventat alfabetul sau cum spun învățații cine a fost cel care a inventat scrisul.

Un astfel de om, primul om, care să fi inventat alfabetul, n'a existat niciodată. Literelor, ca și multe alte invenții, n'au fost alcătuite deodată. Pentru aceasta, omenirea a avut nevoie de timp îndelungat, de mii de ani.

În perioada preistorică, când oamenii semănau cu maimuțele, nu aveau nevoie de scris.

N'aveau ce să scrie. Numai târziu de tot, după sute de mii de ani au învățat să deseneze, pe pereții locuințelor lor. În peșteri, primitivii desenau chipuri de oameni și animale și până să ajungă la scris, a trebuit să treacă multă vreme.

Brăul vorbitor

În locuințele negrilor din Australia, învățații au găsit pietre pe care erau niște deseme. Pe o piatră era zugrăvit un cerc mare, iar în jurul lui câteva cercuri mici, unite prin câteva linii. Cercul mare înfățișa mama, iar cele mici, copiii. Această scrisoare deseme, a fost numită de savanți „pictografie”.

Tot cu scopul acesta oamenii au inventat și alte semne. Astfel, solii diferitelor triburi din America de Nord, când se înfățișau înaintea altor triburi, aveau înșirate pe un brâu — „Vampun” — mărgelile și scoicile colorate.

După ce vorbeau în fața mai multor triburi, dădeau vampunul, spunând: „Pe acest brâu sunt înșirate toate cuvintele mele”. Șefii tribului citeau cu ușurință mărgelile și scoicile colorate, deoarece erau înșirate după o ordine stabilită. Vampunul era un fel de alfabet, după care învățau tinerii indieni.

Scrisul pe piatră

Scrisul apărut mult mai târziu, în Egipt și Mesopotamia, după ce au fost alcătuite primele organizații de stat.

Statele începură să facă legi care trebuiau fixate pentru totdeauna, fără modificări. Împărații voiau să transmită urmașilor istoria împărăției lor. De faptele acestea se ocupară, întâi, pictorii.

Desemnarea și cioplirea, în piatră, pe metal sau pe lemn, întâmplări, exprimate în imagini. Dar nu se pot înfățișa toate întâmplările în imagini. În Egipt, desemele au fost înlocuite prin ieroglife.

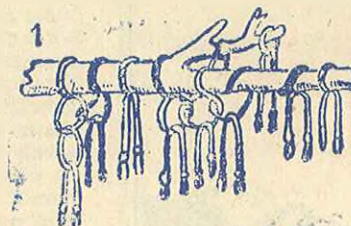
Uitați-vă la aceste semne: aci găsiți și chipuri de oameni și animale și păsări și pești. Parcă ar fi un rebus. S'ar părea că e deajuns să te gândești puțin și vei descifra secretul. Dar realitatea e alta.

Zeci de ani, învățații au încercat să descifreze taina ieroglifelor.

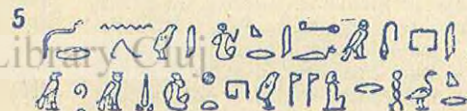
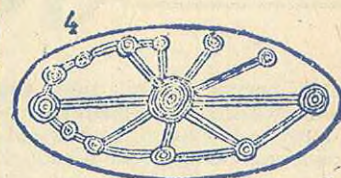
Numai în 1822, învățatul francez Champollion a reușit să deslege taina ieroglifelor. S'a constatat că același semn înfățișează uneori un cuvânt, iar altă dată o singură literă. Cuvântul „râu” era exprimat

prin două liniițe ondulate orizontal. Dacă alături era un vițeluş, stând în două picioare, însemnau împreună „sete”. Pana de struț exprima „dreptatea”.

Mai apoi, scrisul trecu, de pe piatră și de pe metale, pe papirus, un fel de hârtie pregătită din tulpina unei plante cu același nume. Pe foi lungi de pa-

1. Scrisul cu noduri; 2. Egiptean, citind un papirus; 3. O pagină de lut; 4. Aci e scris: mama și copiii; 5. Vechiul scris cu ieroglife.

pirus, pisarii scriau ordonanțele stăpânirii, făceau socoteli, scriau versuri și testamente, legi și cărți întregi, care se deosebeau de cărțile noastre: erau din foi multe de papirus, făcute sul, deoarece papirusul se rupea și nu se putea împături.

Tăblița de lut

Și mai neobișnuite erau cărțile din Mesopotamia. Ca să transporti o astfel de carte, era nevoie de câteva căruțe. Cartea era făcută din niște tăblițe de lut, pe care erau scrise niște semne, unele exprimând cuvinte întregi, altele numai silabe sau litere.

După aceste două scrieri, ale Egiptenilor și ale Mesopotamenilor popoarele din Asia Mică și-au creat alfabete. Cel mai răspândit dintre toate a fost alfabetul fenician, împrumutat de popoarele cu care făceau schimb de mărfuri.

De el s'au folosit și Grecii. Ei însă l-au complectat și l-au schimbat. Consoanele și vocalele au căpătat altă însemnătate.

Mai apoi și latinii și-au creat alfabetul lor.

Noi, Români, am întrebuințat alfabetul slavon (cirilic), multe sute de ani, până în preajma secolului al XX-lea, când, învățații din Ardeal, care studiaseră la Roma, au răspândit ideea că poporul român este de origine latină.

Datorită acestei idei, alfabetul cirilic a fost înlocuit prin alfabetul latin.

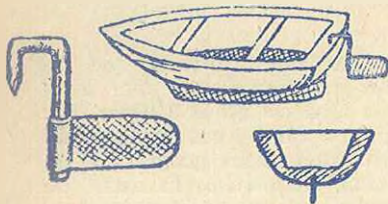
INDRUMARI PRACTICE

Cum puteți construi o bărcuță, un yacht și un vapor

O BĂRCUȚĂ

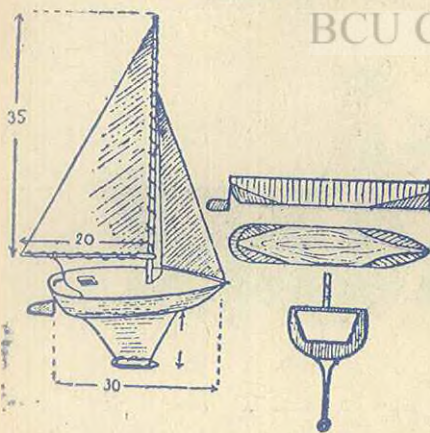
Puteți face o bărcuță dintr'o coajă groasă de pin sau dintr'o bucată de lemn, scobită cu un briceag. Ciopliți-i întâi corpul pe dinafară.

Rotunjiți-l și ascuțiți-l de sus în jos și dela mijloc în spre ex-

tremități. Apoi scobiți-l pe dinăuntru. Puneți bărcuța în apă: dacă nu stă bine, puneți-i o carenă; bateți dedesubt o fâșie de tinichea, dintr'o cutie de conserve. Faceți și cârmă, din tinichea sau din placaj și fixați-o cu o bucată de sârmă.

UN YACHT

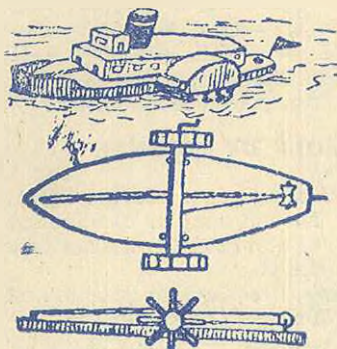
Puteți construi și un model de yacht cu pânze. Faceți-i corpul din același lemn, din care ați făcut bărcuța. Bateți însă, dedesubt, o carenă de tinichea îndoită, în care ați pus un cui sau o bucătică de plumb, așa cum se vede în figura alăturată. Carenă este necesară pentru ca vântul să nu poată răsturna yachtul. Acoperiți puntea yachtului cu placaj subțire și puneți-i un catarg cu două pânze.

UN VAPOR

Corpul unui vapor se poate face dintr'o scândură groasă (5-7 cm.).

Nu este nevoie să-l scobiți. Ascuțiți prora și rotunjiți partea unde este cârma. Așezați pe punte cabinele, catargul și coșurile. Un astfel de vapor poate fi mișcat cu ajutorul unui cauciuc elastic. Luați un băț rotund, cu 6-8 cm. mai lung decât corpul vaporului. La cele două capete ale bățului, faceți 8 deschizături împrejur, la egală distanță între ele.

Puneți în aceste tăieturi niște

lopeți mici, de lemn, ca să faceți un fel de roată, care să lăpăteze în apă. În bățul osie, înfigeți o sârmă, răsucită ca un mâner. Luați apoi un motor de cauciuc (câteva inele de cauciuc pentru planoare, legate lanț) și fixați unul din capete de cuiul bățului pe punte, la capătul ascuțit. Legați celălalt capăt cu o ață tare și treceți-o prin cârmă. Cârma este un mosor obișnuit de ață, fixată pe bățul pe care sunt cele două rotițe. Gândiți-vă singuri cum trebuie fixat bățul și cârma. Strângeți ața pe osie cu mânerul de sârmă și veți întinde cauciucul (elasticul). Când ața se va desfășura, va învăta osia și roțile.

Și vaporul va porni...

...o glumă

EXEMPLUL LUI GOE...

Profesorul explică elevilor cât de primejdios e să sâruti animalele.

— Ionescu Goe, poți să-mi dai un exemplu în legătură cu ce v'am spus adineaori?

— Da, d-le profesor! Mătușă-mea avea totdeauna obiceiul să-și sărute câinele pechinez...

— Și... și ce s'a întâmplat?...

— Și... într'o zi a murit pechinezul!...

10 M A I

Pizma, ura, uneltirile boerești prin străini, curmaseră blânda domnie a lui Vodă-Cuza.

Intr'o zi de început de Mai a anului 1866, o caleașcă deschisă întâmpină la pontonul din Turnu-Severin, pe un tânăr ofițer, de neam împărătesc.

Harapnicile pocniră, surugii chiuiră, și cci șase cai mărunți cu coame și cozi sălbatice fâlfâind în vânt, duseră pe tânărul prinț numai în câteva zile, din poștă în poștă, până la București.

În ziua de 10 Mai 1866, Carol de Hohenzolern depunea jurământul de credință către noua sa patrie.

El deveni domnitor constituțional al României (cu puteri mărginite de lege). Astfel certurile boerești pentru domnie și puterea absolută (fără margini) a domnitorului luaseră sfârșit, iar țării i se deschidea un drum nou spre progres și independență.

În ziua de 9 Mai 1877, în timp ce oștirile ruse treceau Prutul pentru a dezrobi popoarele creștine din Balcani de sub jugul imperialismului otoman, noi proclamăm independența țării față de Turci și pornim războiul drept pentru neatarnare, alături de celelalte popoare asuprite de puterea otomană.

Căstigarea independenței țării a fost un pas hotărât înainte spre libertate și progres.

În 1881, tot la 10 Mai, Principele Carol devine rege al României.

Mergând pe același drum al lui 10 Mai 1877, poporul nostru s'a găsit și în 1916, în timpul luptei sale de eliberare de sub imperialismul austro-ungar, tot alături de Ruși.

Și învinse din nou.

Iar 10 Mai 1945, ne-a găsit lângă Ruși, chiar în ziua victoriei asupra celui mai aprig și perfid dușman al libertății noastre, imperialismul hitlerist.

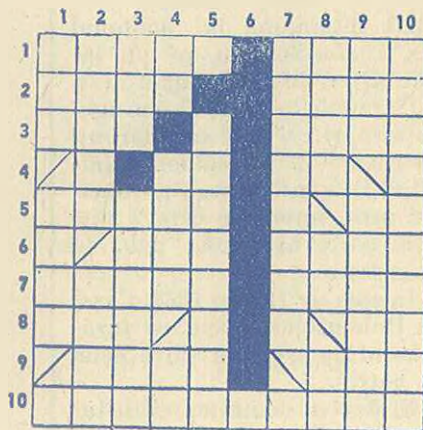
Zece Mai 1946 e ziua deplinei noastre eliberări și deci în ceputul unei vieți mai fericite și mai îmbelugate pentru poporul nostru.

Redactate de N. FOCȘA

ZIUA MUNCII

ORIZONTAL: 1) E sărbătorită la 1 Mai. — Se sădesc la 1 Mai. 2) Imperiu în Asia Orientală. — ...Ehrenburg, mare scriitor sovietic. 3) Cămașă națională. — Câine de rasă. 4) Inceputul copilăriei... — Poftim. 5) A deslegat enigma Sfînxului (astăzi poartă acest nume toți deslegătorii de jocuri). — Tu, ăla de colo. 6) Organizație care veghează la menținerea păcii. — Sărbătorește și el ziua muncii. 7) Referitor la gură. — Șterse cu guma. 8) Interjecție (prescurtat). — Transilvania. 9) Numai. — Fiul caprei. 10) Ziua de 1 Mai pentru toți muncitorii manuali și intelectuali, de pe toată suprafața pământului.

VERTICAL: 1) Incepe cu ziua muncii. — Lipsiți de vedere. 2) În cuget și simțiri, așa stă scris pe steagul nostru. — Val mic. 3) Nicolae între preteni. — Dușmanul boalei. 4) Centrîmetru. — Masa de seară. — Două litere din alfabet. 5) Caracterul sărbătoarei de 1 Mai. 7) Alături de prietenii lor mai mari, serbează și ei ziua de 1 Mai. 8) Nume de față. — Notă muzicală. — Servește. 9) Altă față. — Specialist. 10. Unde se serbează ziua de 1 Mai (2 cuvinte).

Cuvinte mai puțin cunoscute: ANAM—OEDIP.

JOC COMBINAT

Se dau următoarele grupe de cuvinte: 1) Etaj — Animal nordic. 2) Din când în când. — Se revarsă primăvara. 3) Diviziune de timp. — Clar. 4) Cui. — Balaur din povești. 5) Diviziuni de timp. — Locul unde se îneca țiganul. 6) Garanție. — Comună rurală. 7) A brăzda pământul. — Mobilă.

Amestecându-se între ele cuvintele care formează fiecare grupă se vor obține noi cuvinte corespunzătoare următoarelor semnificații: 1) Caiet

mai mic. 2) A drege. 3) Greșit. 4) Liniștit. 5) Animal mare. 6) Fără bani. 7) Mașină.

Inițialele acestor cuvinte citite în continuare vă vor da numele unui mare povestitor român.

FUGA CONSOANELOR

A—A — —E—E —IE— —E—E
—Ă—Ă —A— —I— —A— —E—
—A—E —AI—O— —A—O—
—V—I —OA—E—O—II

Inlocuind liniuțele prin consoane veți găsi trei proverbe românești.

GOLF DE CUVINTE

Vreți să aflați cum devine BINA, CASĂ? Foarte simplu. Schimbând pe rând câte o literă pornind de la cuvântul BINA.

Obținem astfel cuvinte cu înțelesul A pune mine. — Loc de unde se extrag mineralele. — Hrana Evreilor în pustiu. — Mobilă din casă... — și am construit o CASĂ!

Exemplu de golf de cuvinte: Cum transformăm un CAL într-un BOU?

CAL—Bal—Ban—Bon—BOU.

POȘTA JOCURILOR

ION RAHĂU: Imi pare bine că mă întîlnesc cu un vechi prieten. Sunt sigur că va înțelege tot ce-i spun și în curând se va vedea publicat. E bună ideea de a trata un joc geografic pe fondul unui glob. Dar ca pe un glob cât toate zilele de mare să pui 4—5 râuri, și 8 patrate negre într-o formă neregulată, e cam puțin. Rebourile nu trebuie să conțină nici o literă. Pe viitor fă figurile mai clare.

IVOR CATZAP: Într'un joc în triunghiul cuvântul cel mai lung e bine să aibă cel puțin 8 litere. Pot fi mai puține când jocul are o temă. (Toate cuvintele sunt geografice, istorice, etc.). Deasemeni, în astfel de jocuri nu se admit plurale care lungesc cuvintele. (Boboc+i).

Cel ce vor să colaboreze la această rubrică trebuie să țină seama de următoarele puncte:

1) Jocurile cu desen, și cele de cuvinte încrucișate, trebuie lucrate în tuș.

2) Colaborările se scriu pe o singură față a hîrtiei.

Orice corespondență va purta pe plic mențiunea „pentru N. Focșă”.

Central University Library Cluj

PREZENȚĂ DE SPIRIT

Mircea n'a știut lecția și profesorul îi spune:

— Astăzi nu știm lecția, și din această cauză o vom scrie de 10 ori, pentru mâine!...

A doua zi Mircea predă caietul profesorului, dar acesta-i spune surprins: — Dar bine, Mircea, cum ne-a fost vorba! Pentru ce ai scris lecția numai de 5 ori?...

Mircea însă nu se arată de loc turburat și răspunde:

— Păi n'ați spus dvs. ieri că „nu știm lecția”? Eu am scris-o de 5 ori, și rămăne ca și dvs. s'o scrieți la fel, să se împlinească suma!

ARGUMENTELE LUI...

Profesorul îl întreabă cu o voce blîndă pe noul elev:

— Cum te cheamă, drăguțule?
Dar elevul nu răspunde, ci privește îmbufnat.

Socotind că se simte stingherit printre noii lui colegi, profesorul în-

sistă:

— Dar lui taică-tău cum îi zice?
Elevul însă tace, ca și când n'ar fi auzit.

— Dar când are să-ți dea o prăjitură bună, cum te strigă bunica?

De data aceasta noul elev se scoală în picioare și răspunde cu o voce groasă:

— În primul rând n'am nicio bu-nică, și în al doilea rând, chiar dacă as avea una și ar fi prin dulapuri vreo prăjitură bună, n'aș aștepta să mă cheme nimeni, ci mi-aș lua singur bucata cea mai mare!...

DARUL CEL MAI UTIL

Tatăl: — Peste două săptămâni e ziua ta, și aș vrea să știu de pe acum ce-ai dori să-ți dăruiesc!

Georgică: — Un telefon, tăticule, Aș răspunde de-acasă la întrebările pe care mi le-ar pune „domnu” la școală. Și în felul ăsta, n'ar putea să mă vadă că spun lecția uitându-mă după carte!...

